

Tietoa henkilötietojen käsittelystä tutkimuksessa ”Kriittinen geomedialukutaito Suomessa”

Kriittinen geomedialukutaito Suomessa -tutkimuksessa, joka on osa CRITICAL-hanketta, käytetään aineistona henkilötietoja. Tämän selosteen tarkoitus on antaa tietoa käsiteltävistä henkilötiedoista sekä siitä, mistä henkilötiedot ovat peräisin ja miten niitä käytetään tutkimuksessa. Selosteen lopussa kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia rekisteröidyillä on.

Tutkimukseen osallistuminen ja henkilötietojen antaminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Helsingin yliopisto

Osoite: PL 3 (Fabianinkatu 33), 00014 Helsingin yliopisto

2. Yhteyshenkilö, vastuullinen tutkija ja tutkimusryhmä

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa

Nimi: Tua Nylén, tutkija

Tiedekunta/osasto/yksikkö: Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta / Geotieteiden ja maantieteen osasto

Osoite: PL 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), 00014 Helsingin Yliopisto

Puhelinnumero: 0503370757

Sähköpostiosoite: tua.nylen@helsinki.fi

Tutkimusryhmä, jolla on pääsy rekisteriin

Nimi: Petteri Muukkonen, **vastuullinen tutkija**

Osoite: PL 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), 00014 Helsingin Yliopisto

Puhelinnumero: 0504489195

Sähköpostiosoite: petteri.muukkonen@helsinki.fi

Nimi: Virpi Hirvensalo, tutkija

Osoite: PL 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), 00014 Helsingin Yliopisto

Puhelinnumero: 0503318272

Sähköpostiosoite: virpi.hirvensalo@helsinki.fi

Nimi: Laura Hynynen, tutkimusavustaja

Osoite: PL 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), 00014 Helsingin Yliopisto

3. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Helsingin yliopiston tietosuojavastaavaan saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

4. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Tämän tieteellisen tutkimuksen tavoitteena on selvittää asiantuntijoiden näkemyksiä geomedian kriittisen lukutaidon tasosta ja opetuksesta Suomessa. Aihetta on tutkittu suhteellisen vähän, joten asiantuntijoiden kokemukset ja näkemykset aiheesta tarjoavat tärkeää uutta tutkimustietoa. Tutkimuksessa tarkastellaan suomalaisia peruskouluja ja lukioita. Haastateltavina on laajasti näiden oppilaitosten maantieteen (maantiedon) aineenopettajia ja maantietoa opettavia luokanopettajia. Lisäksi mukana on maantieteen ylioppilaskokeen arviointiin osallistuvia henkilöitä. Haastatteluissa osallistujilta kysytään laajasti heidän näkemyksistään geomediaan, sen opettamiseen, osaamistasoon, opetusresursseihin ja käsitteisiin liittyen. Tuloksia, eli haastateltavien näkemyksiä käsitellään nimettömästi ja ryhmätasolla. Tarkasteltavia ryhmiä voivat olla esimerkiksi alakoulu-, yläkoulu- ja lukio-opettajat sekä maantieteen sensorit.

Tutkimus liittyy Strategisen tutkimuksen neuvoston CRITICAL-hankkeeseen (”Teknologisia ja sosiaalisia innovaatioita kriittisen lukemisen tukemiseen internetin aikakaudella”, 2020-, lisätietoa Strategisen tutkimuksen neuvoston [sivuilla](#)). Hankkeeseen osallistuvat Helsingin yliopiston lisäksi Tampereen, Jyväskylän ja Oulun yliopistot. Hankkeen muut osapuolet osallistuvat myös kriittistä geomedialukutaitoa käsittelevään tutkimukseen. Tässä tietosuojailmoituksessa kuvatun rekisterin käsittely tapahtuu kuitenkin kokonaan Helsingin yliopiston sisällä, eli muilla osapuolilla ei ole pääsyä rekisteriin.

5. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimukseen liittyvässä haastattelussa sinusta kerätään seuraavia henkilötietoja:

- Videokuva ja ääni haastattelun litterointia varten
 - Nimesi tai yhteystietosi ei näy tallenteessa
- Epäsuorat henkilötiedot, jotka tallennetaan osallistujaryhmien välisten yhtäläisyyksien ja erojen tarkastelua varten:
 - Kuuluminen ammattiryhmään ja tutkimuksen kannalta merkitykselliseen ryhmään
 - Luokkatasot, joita opetat
 - Opetuskieli tai -kielet
 - Toinen ja mahdollinen kolmas opetettava aine
 - Opetuskokemus
 - Pääaine
 - Maantieteen, geoinformatiikan ja kasvatustieteen opintojen määrä
- Näkemykset geomediaan, sen opettamiseen, osaamistasoon, opetusresursseihin ja käsitteisiin liittyen

Rekisteri ei pidä sisällään suoria tunnistetietoja. Haastatteluiden sopimista käsittelevät ja suoria tunnistetietoja (nimi ja yhteystiedot) sisältävät sähköpostiviestit tuhotaan heti haastatteluiden jälkeen.

6. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Kaikki sinusta rekisteriin tallennettavat tiedot ovat peräisin haastattelusta. Tallennettavia henkilötietoja ei kerätä muista lähteistä.

7. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa ei käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisia erityisiä henkilötietoryhmiä (eli arkaluonteisia henkilötietoja).

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

Yleistä etua koskeva tehtävä: tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi (tietosuojalain 4 §:n 3 kohta).

9. Tietojen vastaanottajat

Henkilötietoja ei siirretä tai luovuteta Helsingin yliopiston tutkimusryhmän ulkopuolelle edes CRITICAL-hankkeen sisällä.

10. Tietojen siirto Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

11. Automatisoitu päätöksenteko

Tutkimuksessa ei tehdä automaattisia päätöksiä, joilla on merkittävä vaikutus tutkittaviin.

12. Henkilötietojen suojaus

Tutkimusaineistoon sisältyviä henkilötietoja käsitellään ja säilytetään suojattuna niin, että ainoastaan niitä tarvitsevat henkilöt pääsevät tarkastelemaan tietoja. Tietojärjestelmissä käsiteltäviä tietoja suojataan käyttäjätunnuksella ja salasanalla.

Rekisterinpitäjä kerää henkilötiedot ilman suoria tunnistetietoja.

13. Henkilötietojen käsittelyn kesto tässä tutkimuksessa

Videokuva ja ääni poistetaan litteroinnin tutkimuksen valmistuttua, arviolta vuoden 2026 lopussa. Muut henkilötiedot, mukaan lukien litteroitu aineisto, säilytetään tutkimusryhmän

(tämän ilmoituksen kohta 2) sisällä vastaavaa tieteellistä jatkokäyttöä varten.

14. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Videokuvaa ja ääntä lukuun ottamatta tutkimusaineisto säilytetään (kts. tämän ilmoituksen kohta 13) tämän tutkimuksen tulosten luotettavuuden arvioimista varten ilman suoria tunnistetietoja. Tämä aineisto säilytetään myös myöhempää, yhteensopivaa tieteellistä tutkimusta varten tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaisesti ilman suoria tunnistetietoja.

Tutkimusaineiston säilytys perustuu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b ja e alakohtiin. Ennen uutta tutkimuskäyttöä rekisterinpitäjä varmistaa, että uusi tutkimuskäyttö on yhteensopivaa aineiston alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa asetuksen vaatimusten mukaisesti. Tutkimusaineiston uudesta tutkimuskäytöstä lähetetään rekisteröidyille uusi tietosuojailmoitus, paitsi jos rekisterinpitäjä ei enää pysty tunnistamaan rekisteröityjä tutkimusaineistosta.

Uudesta tutkimuksesta ei voida lähettää ilmoitusta rekisteröidyille myöskään silloin, jos tietojen toimittaminen olisi mahdotonta tai kohtuuttoman vaivalloista tai jos se estäisi tai vaikeuttaisi suuresti tutkimustarkoitusten saavuttamista (tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohta).

Missä aineistoa säilytetään ja kuinka kauan: Helsingin yliopiston tutkimusryhmän sisällä 10 vuoden ajan.

15. Mitä oikeuksia rekisteröidyllä on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Rekisteröidyn oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisteröidyllä on oikeus:

- saada pääsy tietoihin
- oikaista tietoja
- poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi
- rajoittaa tietojen käsittelyä
- siirtää tiedot järjestelmästä toiseen
- vastustaa tietojen käsittelyä
- olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi.

Rekisteröity ei kuitenkaan voi käyttää kaikkia oikeuksia kaikissa tilanteissa. Tilanteeseen vaikuttaa esimerkiksi se, millä perusteella henkilötietoja käsitellään.

Tarkempaa tietoa rekisteröidyn oikeuksista eri tilanteissa löytyy tietosuojavaltuutetun verkkosivuilta: <https://tietosuoja.fi/rekisteroidyn-oikeudet-eri-tilanteissa>

Oikeuksien soveltuminen

Jos henkilötietojen käsittely tutkimuksessa ei edellytä rekisteröidyn tunnistamista eikä rekisterinpitäjä pysty tunnistamaan rekisteröityä, oikeutta tietojen tarkastamiseen, oikaisuun, poistoon, käsittelyn rajoittamiseen, ilmoitusvelvollisuuteen ja siirtämiseen ei sovelleta, ellei rekisteröidy anna tunnistamisen mahdollistavia lisätietoja (tietosuoja-asetuksen 11 artikla).

Oikeuksista poikkeaminen

Tietosuoja-asetus ja Suomen tietosuojalaki mahdollistavat tietyistä rekisteröidyn oikeuksista poikkeamisen silloin, kun henkilötietoja käsitellään tieteellisessä tutkimuksessa ja oikeuksien toteuttaminen estäisi tai vaikeuttaisi suuresti käsittelyn tarkoitusten saavuttamista.

Tarvetta poiketa rekisteröidyn oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735
Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi